

TOELICHTING BIJ HET UITDAAGRECHT

Deze toelichting is bedoeld voor de gemeenteraad van de gemeente Nijkerk. Met dit document geven wij raadsleden uitleg over het uitdaagrecht en de plaats daarvan binnen de participatieverordening. In deze toelichting gaan wij in op:

- het wettelijk kader van het uitdaagrecht;
- de keuzes die de gemeente maakt bij de invulling van het uitdaagrecht, als onderdeel van in de participatieverordening;
- voorbeelden uit andere gemeenten om de werking van het uitdaagrecht uit te leggen;
- het onderscheid tussen uitdaagbare en niet-uitdaagbare gemeentelijke taken;
- de beleidsruimte van college en raad bij de beoordeling van verzoeken.

Om de werking van het uitdaagrecht concreet te maken, bevat dit document vier fictieve en veralgemeniseerde praktijkcasussen, gebaseerd op herkenbare situaties uit de gemeentelijke praktijk. Deze casussen laten zien:

- wanneer de weg naar toepassing van het uitdaagrecht juridisch openstaat;
- wanneer een initiatief beter past bij andere vormen van samenwerking of participatie;
- waar het college beleidsruimte heeft en waar wettelijke grenzen gelden.

Met deze toelichting beogen wij de gemeenteraad een zorgvuldig, realistisch en compleet beeld te geven van het uitdaagrecht: als kansrijk instrument voor samenwerking met de samenleving, maar nadrukkelijk geen automatisme en geen recht op taakoverdracht.

Deze toelichting bevat geen besluitpunten en schept geen rechten of verplichtingen. De participatieverordening is leidend bij de formele beoordeling van verzoeken.

NIJKERK: EEN GEMEENTE DIE SAMENWERKT

In de gemeente Nijkerk willen wij een overheid zijn die ruimte biedt, uitdaagt en zich, als dat gepast is, laat uitdagen. Wij geloven dat plannen en besluiten beter worden als we deze maken samen met onze inwoners, belanghebbenden, ondernemers en maatschappelijke partners. Zij kennen hun eigen buurt of vakgebied immers het beste. Daarom is de basis van ons werk omgevingsbewust denken en werken: wij willen weten wat er in de samenleving speelt en daar eerlijk naar luisteren.

Aanleiding en wettelijke basis

Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau in werking getreden (Stb. 2024, 203). Deze wet wijzigt artikel 150 van de Gemeentewet en verplicht gemeenten om inwoners en maatschappelijke partijen niet alleen bij de voorbereiding, maar ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid te betrekken. Daarnaast introduceert de wet het uitdaagrecht, waarmee inwoners en maatschappelijke partijen het initiatief kunnen nemen om taken die door de gemeente uitgevoerd worden, over te nemen. Vroegtijdige en betekenisvolle participatie draagt bij tot betere plannen en besluitvorming, het versterken van gemeenschappen en sociale samenhang en betere relaties en samenwerking.

In Nijkerk richten wij hiervoor een participatiekader in. Dat kader bestaat straks uit een vastgestelde participatievisie, participatiebeleid, uitvoeringsprogramma en participatieverordening. Het participatiebeleid vormt de inhoudelijke basis voor de participatieverordening. In de verordening worden afspraken over participatie juridisch vastgelegd.

Uitdaagrecht

De verordening voorziet in een nieuw onderdeel, 'het uitdaagrecht'. Dit is het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om een verzoek te doen om een taak die op dit ogenblik door de gemeente wordt uitgevoerd (en ook op de begroting staat), over te kunnen en mogen nemen. Het gaat vooral om situaties waarin inwoners of maatschappelijke partijen een specifieke taak beter en/of goedkoper kunnen uitvoeren. Dit kan bijdragen aan gemeenschapszin, betrokkenheid en het goed benutten van potentieel uit de lokale samenleving. De gemeente laat zich graag uitdagen als dat gelet op de taak waar het om gaat, passend is.

'Beter en/of goedkoper' kunnen niet als enige bepalend zijn voor de vraag of de gemeente de uitvoering van een bepaalde taak kan en wil overdragen aan inwoners of maatschappelijke partijen. Hierbij spelen ook andere overwegingen een rol, zoals bijvoorbeeld wettelijke verantwoordelijkheid, democratische sturing en controle, flexibiliteit, belang van continuïteit, personele en organisatorische aspecten, mededingingsregels m.b.t. inkoop en geldverstrekking e.d.

Daarom is in de verordening het bestuurlijk primaat via toetsbare uitzonderingsmogelijkheden gewaarborgd, waarbij ook alle belangen goed kunnen worden afgewogen bij de beslissing of met een verzoek kan worden ingestemd. Voor inwoners en maatschappelijke partijen wordt het speelveld voor het uitdaagrecht daarmee ook duidelijk afgebakend.

Toepassing uitdaagrecht

Het uitdaagrecht wordt vooral toegepast bij uitvoerende taken in de fysieke leefomgeving, zoals onderhoud van groen, parken, speelplekken, (water)wegen en kleine infrastructuur. In zulke taken zien zowel inwoners als gemeenten vaak ruimte voor betere kwaliteit of lagere kosten. Zo loopt in [Ommen](#) een pilot waarbij agrariërs en dorpsbewoners de gemeente uitdaagden om bermen en sloten ecologisch te onderhouden. Het doel is een lokale circulaire aanpak: boeren maaien de bermen op duurzaam tijdstip en hergebruiken het maaisel voor bodemverbetering op eigen land. In [Hilvarenbeek](#) loopt een experiment waarbij inwoners van het dorp Biest-Houtakker zelf een plan op voor de warmtetransitie van hun dorp, en dit begin 2025 in hebben gediend als challenge. De gemeenteraad heeft dit door bewoners geschreven *Warmteplan 'Duurzaam Biest'*, in februari 2026 vastgesteld als gemeentelijk beleid.

In het sociale domein is het uitdaagrecht minder ruim toepasbaar vanwege wettelijke randvoorwaarden. Toch ontstaan hier waardevolle initiatieven, vaak gericht op behoud van lokale voorzieningen, welzijnsactiviteiten, buurtcommunicatie, jeugd- en ouderenzorgprojecten. Kerntaken met een publiekrechtelijk karakter blijven bij de gemeente. Een project dat veel bekendheid heeft gekregen is *Zorgcoöperatie Austerlitz Zorgt* in Austerlitz, gemeente [Zeist](#). Dit burgerinitiatief organiseert voorzieningen "door, voor en met" de dorpelingen, van een dorpsondersteuner en Wmo-loket tot maaltijdservice en een ontmoetingscentrum. Een ander voorbeeld is de *Stichting Posthuis Zaanenpark* in [Haarlem](#). Toen het buurtcentrum 't Posthuis afbrandde, zaten bewoners zonder ontmoetingsplek. De buurt besloot in overleg met de gemeente, het buurthuis zelf te herbouwen en te beheren. Dit is voorbeeld van het uitdaagrecht in het domein van het maatschappelijk vastgoed.

Wettelijk gevoelige kerntaken zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving, beslissen over Wmo/Jeugdzorg en heffen van belastingen, zijn uitgesloten van uitdaging

Lessen

Uit de praktijk komt naar voren dat een aantal randvoorwaarden cruciaal is voor een geslaagde toepassing van het uitdaagrecht: er moet een duidelijk en haalbaar plan zijn; er moet voldoende menskracht, expertise en draagvlak bij de initiatiefnemers (met aandacht voor opvolging op lange termijn); en er moet een goede samenwerking en afspraken zijn met de gemeente.

Vaak moeten juridische of bureaucratische drempels worden geslecht. Het helpt als de gemeente vroeg in het proces meedenkt en waar nodig andere instrument voor kan stellen (subsidie, co-financiering, samenwerking, participatieproject) als een uitdaagrechtverzoek niet past.

Alle praktijkvoorbeelden laten het belang van goede processen zien: het uitdaagrecht is geen tovermiddel. Het moet worden ingebed in een zorgvuldige procedure, met oog voor continuïteit en publieke belangen.

Participatieverordening en uitdaagrecht in Nijkerk

De gemeente laat zich graag uitdagen als dat gelet op de taak, passend is. In de verordening is het uitdaagrecht daarom als serieuze optie uitgewerkt.

Als we de participatieverordening naast de gemeentelijke BBV-takenlijst leggen, welke typen deelaspecten in beginsel wél binnen het uitdaagrecht kunnen vallen, en welke typen deelaspecten niet?

In zijn *algemeenheid* geldt dat een taak of deeltaak in principe uitdaagbare is als deze voldoet aan de volgende kenmerken:

- Het gaat om een taak die door de gemeente wordt uitgevoerd en die daarom ook op de begroting staat.
- Het betreft de feitelijke uitvoering.
- Het is geen vergunningverlening, toezicht of handhaving.
- De gemeente houdt voldoende publieke controle en juridische verantwoordelijkheid.
- Er is beleidsruimte (geen dwingende wetgeving, geen lopende aanbesteding, geen regionale verplichte uitvoering).

De *grootste beleidsruimte* ligt in de volgende (deel)taken:

- Beheer- en onderhoudstaken in de openbare ruimte. Denk aan groen, parken, speelplekken, recreatieve voorzieningen en kleinschalige beheeractiviteiten, voor zover het gaat om uitvoering en niet om publiekrechtelijke besluiten.
- Beheer, exploitatie en programmering van gemeentelijke voorzieningen. Bijvoorbeeld sport, cultuur, wijk-/buurtvoorzieningen, voor zover geen aanbestedingsprocedure loopt, geen lopende overeenkomst van toepassing is en geen strijd bestaat met beleid/financiële kaders.
- Buurt-, preventie- en leefbaarheidsprojecten en andere uitvoerende activiteiten zonder publiekrechtelijke beslissingsbevoegdheid.
- Sociaal domein (Wmo/Jeugd): uitsluitend uitvoeringsonderdelen en alleen als geen verplichte afwijzingsgronden gelden, zoals regionale samenwerking, lopende contracten, aanbesteding of Europese drempelwaarde.

Er zijn ook taken waar op voorhand *geen beleidsruimte* is. De volgende categorieën vallen doorgaans onder de verplichte afwijzingsgronden, omdat zij (mede) bestaan uit publiekrechtelijke besluitvorming/bevoegdheden of interne/organisatorische aangelegenheden (waaronder in ieder geval OOV, VTH en regelgeving):

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).
- Openbare orde en veiligheid (OOV).
- Besluitvorming over Wmo/Jeugd/Participatiewet (toegang, indicatie, toekenning/beschikkingen).
- Fiscale taken en burgerzaken.
- Grondbeleid en juridische vastgoedbesluiten (zoals grondtransacties en juridische kernbesluiten), voor zover het gaat om besluitvorming en juridische kernhandelingen.

Let op: daarnaast zijn er ook andere verplichte afwijzingsgronden, zoals regionale samenwerking, strijd met beleid/financiële kaders, aanbesteding, lopende overeenkomst, Europese drempelwaarde en strijd met wet- en regelgeving. Daarom is beoordeling altijd per verzoek nodig.

Botsproef

We hebben de betekenis van de participatieverordening getoetst aan de hand van vier (veralgemeniseerd) casussen. De casussen zijn door ons opgesteld aan de hand van voorbeelden uit de Nijkerkse praktijk. Let wel, de casussen zijn opgebouwd met fictieve/aangepaste gegevens. Er is met verzonnen gegevens voor iedere casus een verzoekformulier ingevuld. We hebben deze formulieren langs de lat van de participatieverordening gelegd en naar twee zaken gekeken:

- Is de weg open voor toewijzing van het uitdaagrecht (juridisch oordeel)?
- Waar heeft het bestuursorgaan beleidsruimte?

Casussen

- 1) Sportpark Vlag en Wimpel
- 2) Speeltuin Emmahof
- 3) Vereniging Parkmanagement De Berkenboom
- 4) Casus Koffie & Kleets

Casus Sportpark Vlag en Wimpel

Stichting De Vlag en Wimpel wil een dorpspark realiseren. Het gaat om o.a. een kinder- en speelboerderij, beweegplein, beachvolleybalvelden, pumtrack, ontmoetingsplekken, groeninrichting en wateropvang. De stichting wil (een deel van) de feitelijke uitvoering van inrichting en beheer van het dorpspark voor een periode van circa 5 jaar. De taken omvatten o.a. onderhoud van terrein, coördinatie activiteiten, beheer van verblijven/toestellen/zandvelden. De totale kosten worden geraamd op € 750.000. Men vraagt hulp bij het vinden van co-financiers (stichting, gemeente en provincie); de vergunningen; en de verdeling van de beheertaken. Verder moeten er afspraken worden gemaakt over risico's, aansprakelijkheid en verzekeringen.

Juridisch eindoordeel: is de weg open voor toewijzing?

- Het verzoek kan worden behandeld als uitdaagrechtverzoek, in het geval dat de gemeente eigenlijk van plan is om het dorpspark *zelf* te realiseren. Dit nieuwe project behoort niet per definitie al tot het gemeentelijk takenpakket (dat is nog een keuze). Het kan daarom ook als een verzoek om overheidsparticipatie aangemerkt en behandeld worden. De gemeente komt dan in de bredere rol van samenwerkingspartner, waar een andere dynamiek en procesgang bij hoort.
- De stichting is een maatschappelijke partij en het gaat om de feitelijke uitvoering van taken (inrichting en beheer dorpspark), niet op publiekrechtelijke bevoegdheden.
- Geen van de verplichte afwijzingsgronden uit de verordening is eenduidig van toepassing. Daardoor is er geen evidente verplichte afwijzingsgrond.
- Enkele punten (lopende aanbestedingen/contracten, financiële kaders, EU-drempel) kunnen nog niet beoordeeld worden op basis van de stukken en vragen om een interne toets.
- Er is substantiële beleidsruimte bij facultatieve afwijzingsgronden. De verordening geeft het college duidelijke "kan-afwijzingsgronden" (kwaliteit/kosten, draagvlak, haalbaarheid, bescherming kwetsbaren, organisatiebelang). Er is voldoende basis om zowel een toewijzing onder voorwaarden als een gemotiveerde afwijzing, juridisch te kunnen motiveren. De doorslag is *politiek-bestuurlijk*.

Waar heeft het bestuursorgaan beleidsruimte?

- Wel of niet als gemeentelijke taak aanmerken? Het college c.q. de gemeenteraad is niet verplicht om de realisatie van dit project als een gemeentelijke taak op te pakken. De gemeente zou het geconditioneerd (bijv. via tijdelijke gronduitgifte) kunnen overlaten, of kunnen inzetten op samenwerkingsafspraken en onderlinge verdeling van taken en verantwoordelijkheden.
- Afweging "beter en tegen lagere kosten". Het college mag zelf wegen in hoeverre maatschappelijke meerwaarde (sociale cohesie, gezondheid, tijdelijk gebruik van leeg terrein) zwaarder mag wegen dan een strikte kostenvergelijking. De verordening verplicht niet tot afwijzing bij hogere kosten; ze geeft slechts de mogelijkheid.
- Beoordeling draagvlak. De aanvraag geeft voldoende aanknopingspunten om draagvlak als "voldoende" te bestempelen. Het college kan er ook voor kiezen aanvullende onderbouwing te vragen (bijv. extra steunbetuigingen) maar is daartoe niet verplicht.
- Beoordeling haalbaarheid. Bij twijfel over financiële, praktische of juridische haalbaarheid mag het college: het verzoek afwijzen op deze grond; of het verzoek onder strikte voorwaarden toewijzen (bijvoorbeeld co-financiering rond, nadere uitwerking beheer, duidelijk aansprakelijkheids- en verzekeringsregime, toetsing aanbestedingsrecht).
- Keuze "zelf doen / regulier aanbesteden" versus uitdaagrecht. De verordening biedt expliciet de mogelijkheid om af te wegen of het belang dat de gemeente de taak zelf uitvoert of regulier aanbesteedt zwaarder weegt dan het belang van toepassing van het uitdaagrecht. Dit is een kernpunt van bestuurlijke beleidsruimte.

Casus Speeltuin Emmahof

Inwoners van de Emmahof willen in hun buurt een beweeg-, speel- en ontmoetingsplek maken.

Zij hebben hiervoor een plan ingediend. De inwoners zien voor zichzelf vooral een rol in het meedenken en meedoen: zij willen draagvlak organiseren, meedenken over de invulling, aandacht vragen voor veiligheid en inclusiviteit en bijdragen aan zorgvuldig en sociaal gebruik van de plek.

Tegelijk verwachten zij dat de gemeente de hoofdrol pakt bij de uitvoering. De buurt heeft namelijk geen rechtspersoon en vraagt de gemeente daarom om penvoerder te zijn voor de financiering. Verder verwachten zij dat de gemeente de kaders vaststelt, opdrachtgever is voor de realisatie en de aanschaf van toestellen, personeel inzet voor aanleg van paden en groen, de speeltuin in beheer houdt en het initiatief (deels) mee financiert.

De totale kosten worden geraamd op € 150.000. Van de gemeente vraagt men een bijdrage van € 70.000; het Samenspeelfonds zou ook € 70.000 investeren; de overige € 10.000 moet nog ingevuld worden.

Bewoners vragen niet om zelfbeheer of om het onderhoud van de speeltuin over te nemen; zij vragen juist dat de gemeente beheerder blijft en penvoerder wordt.

Juridisch eindoordeel: is de weg open voor toewijzing?

- Het verzoek ziet niet op overname van een gemeentelijke taak. Het initiatief is daarmee juridisch en inhoudelijk beter te duiden als een vorm van samenwerking tussen inwoners en gemeente (overheidsparticipatie) waarbij de gemeente bestuurlijk en financieel een leidende rol houdt, en bewoners via participatie en sociale inzet bijdragen aan de kwaliteit en het gebruik van de speelplek.
- Strikt genomen zou het college kunnen concluderen dat het geen uitdaagrechtverzoek is en het daarom als zodanig niet-ontvankelijk of niet van toepassing verklaren, zonder de afwijzingsgronden van art. 9 lid 3 en 4 toe te passen.

Waar heeft het bestuursorgaan beleidsruimte?

- Het college heeft veel ruimte om te zeggen dat dit geen geschikte casus voor het uitdaagrecht is. Het gaat wel om een gemeentelijke taak, maar de inwoners vragen niet om die taak over te nemen. Het initiatief gaat vooral over samenwerking en subsidie of cofinanciering. De gemeente blijft bovendien verantwoordelijk voor het ontwerp, de realisatie, het beheer en het onderhoud.
- Ook als wij dit initiatief formeel zouden behandelen als een uitdaagrechtverzoek, dan kan het college het verzoek na een belangenafweging gemotiveerd afwijzen. De belangrijkste redenen zijn dat:
 - er is geen echte taakovername (de uitvoering blijft bij de gemeente), waardoor er geen duidelijke verbetering of kostenvoordeel is;
 - de gemeente een eigen belang heeft bij het beheer en bij de investeringskeuzes die gemaakt worden.
- Daarnaast kunnen in deze casus de voorwaarden van het Samenspeelfonds voor subsidie meespelen. Het college kan ook beoordelen of subsidie mogelijk is als de gemeente het project volledig zelf uitvoert. Als het college wel wil meewerken, kan het als voorwaarde stellen dat inwoners zich eerst organiseren in een vereniging of stichting.
- Het college kan twee routes volgen:

Optie A: Juridisch zuivere lijn: géén uitdaagrecht, wél participatie en samenwerking.

Het initiatief wordt erkend als waardevol inwonersinitiatief / vorm van samenwerking in de geest van de participatieverordening, en de verdere uitwerking loopt via instrumenten als subsidie, participatieproces, samenwerkingsovereenkomst.

Het college bepaalt: of en hoeveel het wil co-financieren; in hoeverre bewoners in het ontwerp- en participatieproces worden betrokken; welke voorwaarden gelden (budget, fasering, beheer, veiligheid, etc.).

Optie B: Traject naar overdracht van taken op verzoek van de gemeente zelf (als college dat zelf wenselijk vindt).

Als het college het belangrijk vindt om hier tot een overdracht van taken te komen, dan heeft het beleidsruimte om met bewoners te verkennen of zij: een rechtspersoon willen oprichten (bijv. stichting/vereniging); daadwerkelijk de opdrachtgeverrol voor realisatie; en (een deel van) de uitvoering van beheer of onderhoud van de speeltuin willen en kunnen overnemen, inclusief budget. Zo'n traject valt strikt genomen buiten de reikwijdte van de verordening, maar de beoordelingscriteria uit de verordening kunnen wel naar analogie worden toegepast.

Casus Vereniging Parkmanagement De Berkenboom

Ondernemers die hun krachten bundelen in Vereniging Parkmanagement De Berkenboom, vragen de gemeente om overname van het reguliere gemeentelijke groenonderhoud van de openbare ruimte op bedrijventerrein De Berkenboom. Denk daarbij aan onderhoud van bermen, bomen, plantvakken, waterpartijen en beplanting in het middengebiet.

De vereniging koopt collectief een onderhoudscontract in bij een gespecialiseerd groenbedrijf en bepaalt met haar leden samen de prioriteiten voor inrichting en onderhoud.

De gemeente blijft eigenaar van de openbare ruimte, maar de feitelijke uitvoering van het groenonderhoud wordt overgenomen door de vereniging.

Het gaat om een looptijd van 5 jaar. De kosten volgens het meerjarenonderhoudsplan, worden geschat op, in totaal, € 50.000.

Van de gemeente wordt gevraagd: juridisch en technisch kader voor overdracht van groenonderhoud; afspraken over kwaliteitseisen en toezicht; mogelijk financiële bijdrage, omdat groenonderhoud nu deel uitmaakt van de reguliere gemeentebegroting (bedrag nog niet gespecificeerd).

In het plan wordt duidelijk aangegeven hoe men om wil gaan met zaken als continuïteit, kwaliteitsbewaking en risico's.

Draagvlak voor het initiatief is geborgd via de vereniging (65 betalende leden). De vereniging is formeel gesprekspartner van de gemeente en er is een intentieverklaring "Toekomstbestendig bedrijventerrein De Berkenboom" getekend.

Juridisch eindoordeel: is de weg open voor toewijzing?

- Binnen de reikwijdte van de verordening is dit een toelaatbare verzoeker en een taak die niet op voorhand is uitgesloten.
- Er wordt gevraagd om daadwerkelijke overname van een bestaande gemeentelijke taak (groenonderhoud); de eigendom en verantwoordelijkheid blijven wel bij de gemeente.
- Op basis van het plan van de vereniging is er geen duidelijke, aantoonbare verplichte afwijzingsgrond. Sommige afwijzingsgronden (regionale samenwerking, aanbesteding/contracten, EU-drempel, financiële kaders) vragen nog wel om een toetsing.
- Op basis van het plan zijn er geen zwaarwegende facultatieve redenen die dwingen tot afwijzing.
- Het college heeft echter beleidsruimte om, op basis van in de verordening genoemde criteria (kosten, contracten, organisatiebelang), alsnog te besluiten om het verzoek om toepassing van uitdaagrecht in deze casus af te wijzen.
- Juridisch gezien is dit een geschikte casus voor toepassing van het uitdaagrecht en minder een voorbeeld van overheidsparticipatie in de zin van gezamenlijke uitvoering door gemeente en initiatiefnemers. Er kan wel praktische samenwerking plaatsvinden. Denk aan overleg over kwaliteit, afstemming met andere projecten op het terrein enz.
De kern van het verzoek blijft echter overname van de uitvoeringsverantwoordelijkheid voor groenonderhoud.

Waar heeft het bestuursorgaan beleidsruimte?

- Op basis van de concept-verordening heeft het college verschillende opties.

Optie A: College stemt in met het uitdaagrecht

Als interne toets (aanbesteding, contracten, financiële kaders, EU-drempel) geen verplichte afwijzingsgronden oplevert, dan mag het college het verzoek als uitdaagrechtverzoek honoreren, waarbij er contractuele afspraken worden gemaakt over:

- ingangsdatum;
- proces, resultaat en looptijd (5 jaar);
- kwaliteitseisen en continuïteit;
- budget en financieringswijze;
- contact en (optioneel:) ondersteuning door gemeente;
- toezicht en verantwoording;
- stappen bij niet nakoming / beëindiging;
- evaluatie;
- verantwoordelijkheden, aansprakelijkheid en verzekeringen.

Optie B: College wil of kan niet instemmen met uitdaagrecht

Ook als er geen verplichte juridische afwijzingsgronden zijn, dan kan het college op basis van belangenafweging besluiten dat het belang dat de gemeente zelf het groenbeheer (eventueel via eigen aanbesteding) uitvoert, zwaarder weegt dan het belang bij toepassing van het uitdaagrecht.

Ook onder meer onzekerheden rond contracten, kosten, of gevolgen voor de gemeentelijke organisatie kunnen tot een afwijzing leiden.

In al deze gevallen moet de afwijzing gemotiveerd worden met verwijzing naar de 'kan' afwijzingsgronden in art. 9 verordening.

Hier is beleidsruimte: de verordening verplicht niet tot toe -of afwijzing. De uiteindelijke beslissing moet wel onderbouwd worden.

Casus Koffie & Krul

Twee vriendinnen, beide gediplomeerd verzorgenden, willen met een marktkraam een nieuwe mobiele ontmoetingsplek creëren, met haarverzorging, koffie/thee, activiteiten en sociale ontmoeting. Het idee is ontstaan in de supermarkt. Men zag dat ouderen vaak met elkaar in gesprek gingen bij de gratis koffie hoek. Dat gebeurt op de markt ook.

Het doel is om een eenzaamheid tegen te gaan en sociale cohesie te bevorderen. Daarvoor hebben zij een plan ingediend bij de gemeente.

Er is geen gemeentelijke taak of activiteit die zou kunnen worden overgenomen. Het initiatief is aanvullend op bestaande voorzieningen en de initiatiefnemers vragen vooral om (financiële) ondersteuning: een opstartbijdrage, samenwerking met partners in het sociaal domein, hulp bij de standplaatsen en vergunningen, en doorverwijzing.

De initiatiefnemers denken aan een looptijd van 2 jaar. Als het succesvol blijkt te zijn dan wil men het initiatief graag voortzetten. Men heeft een begroting gemaakt: de opstartkosten zijn € 20.000 (grotendeels voor de aanschaf een mobiele marktkraam); en de maandkosten worden ingeschat € 700. Er wordt per deelnemer, een eigen bijdrage gevraagd van € 25 per maand.

De vriendinnen organiseren hun initiatief vanuit een VOF.

Het plan noemt geen bestaande gemeentelijke taak die formeel wordt overgenomen.

Juridisch eindoordeel: is de weg open voor toewijzing?

- De participatieverordening definieert uitdaagrecht als het recht om een verzoek te doen om de uitvoering van een gemeentelijke taak over te kunnen en mogen nemen. Deze kernvereiste ontbreekt; er is namelijk geen sprake van een taak van de gemeente.
- Het college kan het verzoek daarom direct afwijzen.

Waar heeft het bestuursorgaan beleidsruimte?

- De beleidsruimte van het college zit niet in het toe- of afwijzen van het uitdaagrecht, maar in de procedurele en kwalificerende keuzes.

Optie 1: Niet behandelen als uitdaagrecht en verder geen vervolg

Het college besluit het verzoek niet te behandelen als uitdaagrechtverzoek en biedt ook geen ondersteuning of faciliteiten aan.

Motivering: Het initiatief valt buiten het toepassingsbereik van het uitdaagrecht en het college acht het initiatief onvoldoende passend bij de huidige beleidsprioriteiten of beschikbare middelen.

Optie 2: Niet behandelen als uitdaagrecht, maar het initiatief faciliteren via een ander beleidskader

Het college besluit het verzoek niet te behandelen als uitdaagrecht maar spreekt wel de intentie uit om het initiatief beleidsmatig te verkennen binnen het sociaal domein.

Vervolg (indicatief, niet automatisch): Verkennen van subsidiemogelijkheden binnen bestaand sociaal of welzijnsbeleid; faciliteren van contact met zorg en welzijnspartners; ondersteuning bij vergunning/standplaats binnen reguliere kaders.

Motivering: Hoewel geen sprake is van een gemeentelijke taak die zou kunnen worden overgenomen, draagt het initiatief mogelijk bij aan maatschappelijke doelen (zoals ontmoeting en preventie). De participatieverordening sluit ondersteuning van initiatieven buiten het uitdaagrecht niet uit.

Dit schept geen recht op subsidie of ondersteuning.

Beeoordeling vindt plaats binnen reguliere beleids- en budgetkaders.

Optie 3: Doorverwijzen

Het college besluit het verzoek niet te behandelen als uitdaagrecht.

Het college verwijst de initiatiefnemers door naar bestaande organisaties, fondsen of marktpartijen.

Motivering: Het initiatief betreft een nieuwe voorziening die niet primair tot de gemeentelijke kerntaken behoort. De rol van de gemeente blijft beperkt tot informatie en doorverwijzing.